

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Ce e „Tribuna“ zilelor noastre?

De Octavian Goga.

II.

Adevărații „proprietari“ ai ziarului „Tribuna“

scribam prin consultele zărilor noastre de... Supratelice... stăbyle 2

Cum trece vremea și cum schimbă cărările judecății omenestii!... Îți mai aduci aminte, iubite cetitor? Nu va fi nici chiar un an și jumătate, decând s'au sfințit casele ziarului „Tribuna“. Ce mai veselie, ce mai praznic s'a fost ținut la „această înălțătoare serbare a întregii prese române“, cum a numit dl Mihali, președintele clubului nostru parlamentar, acest prilej de consolidare al ziarului „Tribuna“. Cum străluceau de bucurie fețele veselilor convivi la banchetul dela „Crucea Albă“, cum se ciocneau păharele și cum se înfrăteau sufletele, ca pe urma izbândirii unui gând bun. O, neuitate clipe de dulce frățietate!

Mi-s'a săpat adânc în memorie și parcă-l văd și acum grandiosul tablou al dragostei fratere. Cât de alinător curgea fraza măiastră a oratoriei domnului Goldiș și cum tresăreau sufletele de emoție curată, când dl Iuliu Maniu ne vorbea de „lacrimile de suferință ale poporului nostru, pe cari e clădit palatul „Tribunii.“ Într'un avânt de lirism înduioșător înmuindu-se în lacrimi baritonul tremurat al părintelui Lucaciu, simpaticul nostru luptător a ridicat toastul său pentru domnul Oncu, pe care l-a sărutat frățeste, numindu-l o „pildă de virtute națională“, în vreme ce glasul tunător al d-lui Ștefan C. Pop împletea diti-rambi despre „această zi istorică.“ În atmosfera încărcată de înfrățire edificatoare s'au cețit telegramele venite din „cele patru unghiuri“. Din multe urări, pe cari le recetesc acum și cari ar trebui repetate aici, ca tot atâtea dovezi prin cari se ilustrează consecvența de-a-proapelui, îmi iau voie a reproduce una dintre cele mai actuale, telegrama domnului Alexandru Vaida-Voevod. Iată-o:

— «Apărind dreptatea, mărturisind adevărul, combătând minciuna și susținând cu orice jertfe libertatea cuvântului, urmeze și vechiul sbor cu nou avânt «Tribuna».

Și-acum să curmăm aceste înduioșătoare aduceri aminte și să privim în față realitatea prezentului.

N'a trecut nici un an dela această agapă, la care ne-am stricat stomacul de laudele nesăbuite și domnii mai sus citați împreună cu alții îngropându-și prieteșugul din motive pe cari nu le cunoaștem și cari nu interesează, au început să se hărțuiască între dânsii și în loc să se mai sărute frățeste ca odinioară, au început să-și arunce tot soiul de epitețe mai mult sau mai puțin colorate. Astăzi am ajuns acolo, că cel ce era tămâiat înainte cu un an, ca drept „pildă de virtute națională“ e prezentat de către aceiași oameni, ca un individ caraghios, care în viața lui întreagă n'a făcut nici o ispravă. Drept rezultat al acestei batrohomiomahii a fost caterisită și „Tribuna“, care de atunci încoace n'a făcut altceva, decât și-a urmat „vechiul zbor cu nou avânt“ continuând exact programul, pe care i l'a formulat atât de bine în cuvintele rapsodice de mai sus distinsul meu amic, Alexandru Vaida, care astăzi, răpit de acelaș val, scoate cărți împotriva ei, scriind următoarele la p. 94 a opului dela Brașov: „Tribuna“ a priceput să joace dela întemeierea ei până astăzi cu o extraordinară dibăie rolul echivoc de-a slăbi, sub

masca naționalismului radical, forța de acțiune a partidului național român». Cum vedeți, de sus până jos o adorabilă linie de consecvență în apreciere, care nu mai trebuie comentată, ci admirată.

În fața acestei situații i-se impune oricărui analist nepreocupat întrebarea crudă și respicată: Domnii mei, iluștrii noștri frunțași preaiubiți! Să nu vă supărați, dar trebuie să vă cerem un sacrificiu, pentiu orientarea noastră a celor lipsiți de „experiența politică“. Binevoii a ne lămuri, când ați spus adevărul? Ați vorbit rupt-ales, atunci, când după vre-o cincisprezece ani de „cooperare“, v'ați îmbrățișat la banchetul din Arad, ori cuvântați din adâncurile inimii astăzi, când în loc de bezele, vă trimiteți batjocuri și injurii? Lămurindu-ne, ne-ați face un bun serviciu, nouă cari am putea fi ispițiți să vă urmăim astăzi și cari, împăcându-vă Dvoastră din nou, am rămânea buzăți în fața unei efusiuni proaspete de amor frățesc... Cu deosebire am putea cere această lămurire dlui Vaida, care înainte cu vre-o opt luni dela batjocorirea „Tribunii“ a fost încă colaboratorul acestui ziar, care „dela întemeiere, a slăbit forța de acțiune a partidului național-român“.

— Bine, bine, — răspundeți d-voastră, cu un fin suris diplomatic, care e apanajul născut al tuturor bărbaților de stat, — scumpii noștri „poeti politici lirico-oteliți“ și alți autori de „frazе sforăitoare“, dar noi abia acum după cincisprezece ani petrecuți în dulce tovărășie, abia acum ne-am convins de infamia celor dela „Tribuna“. Vremea asta noi n'am văzut și n'am auzit. Cu tot tactul care ne caracterizează și cu toată privirea ascuțită, pe care a-ți avut de-atâtea ori prilejul s'o admirați în luptele noastre cu Ungurii, iată, noi zecimi de ani am fost muștruluiți după plac și abia acum la bătrânețe a ieșit cuiul din sac, pe care vrem să vi-l arătăm și vouă naivilor musageți!

Se înțelege, că în fața acestui minunat aparat de logică, noi „storăm“ nițel, dar pe urmă ne reculegem și răspundem în chipul următor: — Totdeauna v'am știut cât se poate de tari în silogisme, măriți frunțași, dar, să ne iertați, noi nu putem desluși nici un semn al infamiei celor dela „Tribuna“, care ar fi ieșit la suprafață din clipa când d-voastră i-ați sărutat în sughițurile coplesitoare ale dragostei, care nu minte... De atunci, de când am intrat și noi prin casa ceia, n'am găsit decât atitudini de cinste și cuviință, curmate ici și colo de greșuri trecătoare, cari în gazetărie sânt — cum am zice — accidente profesionale...

Ne tot vorbiți acum de trecut, de „patul nelegiuit“ în care s'a zămislit această surată... De — zicem noi, — d-voastră i-ați fost nașii, îți fi știind mai bine ce-ați plămădit laolaltă în vremurile de demult, când erați frați de cruce. (Nu-i așa domnule Goldiș?). Noi sântem prea tineri și cam grăbiți la drum, ca să vă putem cerceta acum păcatele tinerețelor. Dar punem mâna pe inimă și vă spunem cu dreptate, că de când o cunoaștem noi, s'au se poartă bine, iar dacă a făcut greșeli în timpul din urmă, oricine merită mai multă muștrare decât așa numiții „proprietari“ ai

acestei „societăți comandite“, cari n'au scris la „Tribuna“ în acest timp nici un rînd, de care să se poticnească privirea d-voastră de sensitivi delicați...

În frământarea politică și culturală a unui popor, un ziar e o forță vie, care trebuie judecată sub raportul prestațiunilor sale zilnice și nici decum după combinațiile, cari se pot face asupra intențiilor ascunse ce se atribuie proprietarilor materiali. La astfel de întreprinderi singur capitalul intelectual e hotărâtor care dacă e retras din circulație, gazeta moare. Dovadă cazul răposatei „Lupte“, care s'a stins cu toate că „comanditarii ei erau frunțași de mare nume“. Adevărații susținători ai unui ziar, adevărații proprietari deci, nu sânt acei cari îndeplinesc formele codului comercial, își înscriu numele la tribunal, plătind sau încasând sume de bani, ci sânt scriitorii cari își împregnează sufletul lor în slovele tiparelor zilnice. Cine altfel judecă rostul unei gazete, acel om nu înțelege noima adevăratei misiuni a gazetăriei și tradează o mentalitate, care nu se poate ridica peste orizonturile înguste ale unor mici și vulgare operații comerciale.

Cine sânt deci, în această ordine de idei, adevărații proprietari mai noi ai ziarului „Tribuna“, cari țin duhul acestei gazete și fără de cari toată „comandita“ asta se dă de mal? Sânt acei, cari o scriu, este mănunchiul de scriitori din ale căror contribuții intelectuale se umplu coloanele. E ridicol deci a vorbi de planurile ascunse; de intențiile de „tradare“ sau alte presupuse matrapazlăcuri ale proprietarilor materiali, când își dau seama că adevărații proprietari intelectuali, pe cari îi socotești de cinstiți, determină soarta de a fi sau a nu fi a acestei gazete.

Cum și în ce chip s'au grupat în jurul ziarului „Tribuna“ o seamă de scriitori, am spus-o cu toată sinceritatea în articolul „O mărturisire“ din nr. 73 al acestui ziar. Atunci am analizat în treacăt rostul sufletesc al generației mai noi de cărturari, care s'a plănădit în împrejurările speciale ale evoluției noastre culturale din ultimul deceniu. Ca un rezultat al acestei analize am constatat, că punând la cântar „capitalul intelectual al acestei epoce mai recente, vom desluși exigențe culturale superioare celor din trecut, constatând în acelaș timp și un spirit critic mai pronunțat, ale cărui preocupățiuni se desfășură cu deosebire în cadrele necesităților tot mai evidente ale unei culturi naționale“.

Las să urmeze aici un fragment din lămurirea ce am dat în articolul citat:

— „Se înțelege, că acest curent nou cu notele lui multiple și varii trebuia să-și găsească calea în gazetărie, pentru a i-se putea face propaganda necesară. Dintre organele noastre de publicitate, cari aproape toate băteau acelaș drum îngust de făcăneală domoală „Tribuna“ a fost ziarul ce a înțeles mai degrabă noul curent și-l'a înstăpănit în coloanele sale. În aceeaș vreme, când „Gazeta Transilvaniei“ își vădea somnolența și neputința, când „Lupta“ fără cap provoca momente de o zăpăceală penibilă, când „Drapelul“ apăra doctrina pasivității parlamentare în excursiuni teoretice prea puțin militante, cei dela ziarul

„Tribuna“ au început să găzduiască acest spirit schimbat. Răsfoiți colecțiile celor cinci ani din urmă și veți găsi acolo jebucium și vioiciune, nervi și deslănțuri de vigoare tinerescă, — toate urmând îndrumările acestui curent dornic de inovații. Negreșit că în acest chip a fost firească apropierea tinerimii crescute în aceste credințe, de ziarul „Tribuna“. Așa s'au alipit — azi unul, mâine altul. Ziarul a crescut, a prins tot mai multă putere, și când a ajuns să-și zidească casele, pe cari într'un avânt de mândrie justificată și le-a numit „palat“ — v'aduceți aminte, că lumea românească a socotit acest eveniment de o sărbătoare națională și noi am prăznuit cu toții, având în fruntea mesii pe detractorii de astăzi...

Ordinea naturală a lucrurilor cerea, ca și scriitorii dela noi — trecuți peste pragul înțâiei tinereții, care-și găsea expresia numai în genul lor literar, — dacă au ceva de spus, să se atașeze acestui organ luptător. Așa s'a și întâmplat. Au venit pe rând cu toții. A venit Gorun, Sextil Pușcariu, Chendi, Ciura, Agârbiceanu, Bârsan, Lupas, Ghibu, Osvadă, Soricu, Gh. Pop și între mulți alții și subsemnatul. Am venit în; temeiul acestor credințe, convinși, că în acest chip ni-se dă cel mai bun mijloc de a face propagandă. Așa a crescut tot mai mare acest mănunchiu înfiripat din oameni cu note înrudite, cari și-au putut crea platforma unei înțelegeri comune.

Când am început să scriem la „Tribuna“ — nu ne-am întrebat nici unul: Mă rog ce societate este firma asta, cum e înregistrată la tribunal, ce acțiuni are și ce tantieme, cine verifică registrele și cine plătește tipografia?... — Nu, vedeți, la asta nu ne-am gândit. Ne-am zis așa: scriem la acest ziar, care și-a croit o linie de conduită intransigentă în chestiunile politice și a găsit drumul potrivit pentru aspirațiile noastre culturale, până în clipa, când note străine de convingerile noastre ar tulbura această armonie și când părăsindu-l, vom căuta să-l nimicim, dacă vom crede de cuviință. Purcedem deci din principiul fundamental al gazetăriei, o gazetă poate trăi câtă vreme cei cari o scriu au rădăcini în sentimentul public...

Așa a mers înainte ziarul, publicând articole, cari purtau pecetea individuală a scriitorului lor, în același timp însă și marca acestui spirit nou, care ne unea pe toți. S'au dat în mod firesc opinii mai mult sau mai puțin avansate, cari tulburau sau distrugeau chiar

formule învechite, dar cari erau pornite din cele mai curate intenții“.

Iată deci, iubite cetitor, în ce mod s'au recrutat adevărații proprietari ai „Tribunii“. Or fi ei oameni politici și strașnici deslegători ai complicațiilor mondiale, sau numai niște scriitori, cari își risipesc sufletul, găsindu-și suprema mângăiere în această patimă a lor, — judecata d-tale să hotărască. Atâta însă, cred, vei primi fără să simți nevoia unei demonstrații speciale, că înțelesul de bun român a fi-căruia din cei numiți trage cel puțin atâta în cumpănă cât cinstea ori-căruia dintre bărbații noștri de stat înzestrați cu „experiență politică“...

Astfel stând deci lucrurile, de ce mai veniți, vă rog, cu zibnicele invocațiuni ale *proprietății materiale*, fără de care nu aveți o noapte odihnă?...

Dacă a-ți fi numai pe jumătate atât de obiectivi, pe cât de „autorizați“ sănateți, atunci n-ați mai stărui asupra acestei dureroase eclipse de simțire și de just raționament.

Dar patima întunecă și mințile cele mai limpezi, încleștând pumnii celor cari se strângeau la sin odată și se sărutau cu ardoare...

Să ne întristăm deci și cu cuvenita resemnare să ducem mai departe firul jalnicei povești...

— **Mareșalul Bucovinei — Român.** Din Viena ni-se telegrafiază: *Deputatul român Alexandru baron de Hurmuzachi a fost confirmat în postul de mareșal al Bucovinei. Locuitorul lui e un Rutean.*

Dreptul limbei maghiare în armată. Paragraful 80 din reforma procedurii militare dispune ca, în ce privește aplicarea limbei ungurești la desbaterile dela judecătoriile militare din Ungaria factorii chemați trebuie să se conformeze actualelor împrejurări din armată. Paragraful precizează apoi că în ce privește interogatoriile și publicațiunile forurilor judecătorești militare limba ungurească va trebui aplicată exclusiv abia după un restimp de 10 ani, iar în ce privește desbaterile abia după un restimp de 12 ani. Dispozițiile aceste au dat pretext de nemulțămire ziarelor ungu-

rești, cari ard de neastâmpărul de-a vedea armata cu o zi mai curând maghiarizată. Pentru calmarea surescitărilor sentimente patriotice corespondența semioficioasă „B. T.“ publică un comunicat, care dă următoarele lămuriri:

Fixarea acestor termene speciale (de 10 și de 12 ani) a fost inevitabilă, după ce actualmente în armata comună, din cauze neatârătoare de conducerea armatei, numărul ofițerilor auditori cari să vorbească limba ungurească nu e atât de mare, ca să îngăduie o aplicare a limbei ungurești, așa cum dispune noua procedură penală. Pentru o deplină aplicare a limbei de stat ungurești e nevoie de un anume număr de ofițeri auditori de un rang superior, de aceștia însă, considerând referințele de avansare în grad, numai după trecerea unui anume șir de ani putem să avem.

Campania pentru votul universal. În inima Pustei ungurești, la Hodmezóvásárhely a avut loc Duminecă o reușită adunare ungurească pentru votul universal, organizată de aderenții lui Iusth și de socialiști. Iusth a participat cu o întreagă suită de deputați și a desfășurat și aici cunoscutele sale convingeri politice. A spus că votul universal nu primejduiește hegemonia ungarilor în țară și ca va întări numai pe Unguri încât să poată egala cu forța parlamentului poporului forța cutropitoare a dinastiei și Austriei. A vorbit apoi împotriva marilor sarcini impuse de reformele militare, într-o vreme când — conform datelor statistice recente — țara numai anevoie poate să mai dea chiar și contingentul actual de recruți. Guvernul ar trebui să se îngrijească de asanarea multiplelor mizerii, ca de pildă cele de pe terenul salubrității publice, și administrației și al mijloacelor de trai.

O întrevvedere diplomatică. Din Viena se anunță: Conte Aehrenthal, ministrul de externe nu va merge la vară, ca de obicei la Marienbad, ci va rămânea în Schönbrunn. În urma acestei hotărâri a ministrului de externe proiectata lui întrevvedere cu marele vizir Hakkı, nu va avea loc în Marienbad, ci probabil în Viena. Termenul acestei întrevvederi n'a fost încă fixat. Bey-ul Hakkı va însoți, în 6 Iunie, pe sultanul în drumul său prin Macedonia, având să se înapoieze după această călătorie, la Constantinopol. În astfel de împrejurări întrevvedere va putea să aibă

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“

Liniește.

De-o adiere sărutată
In depărtări se 'ntinde marea,
Spre fări în care portocalii
Își scutură molatic floarea.

Pe țarm un marinăruș așteaptă
Supremul ceas al întâlnirii,
Pierdut cu gândul rădăcește
Din nou prin parcul amintirii.

Și iată seara că apare
Trenându-și manta fumurie,
Natura 'ntreagă 'nvăluind-o
Intru'un decor de reverie.

In urma ei solemnă noaptea
Din înălțimi coboară 'ntr'una,
Iar peste ape și pe ceruri
Tronează plutitoare luna.

Alexandru T. Stamatlad.

Din carnetul unui filolog.

De Sextil Pușcariu.

XI.

Din viața cuvintelor: bleasc—bleștesc.

Cel ce studiază originea cuvintelor se găsește une-ori într'o situație curioasă. Din punct de vedere formal asemănarea între două cuvinte este atât de evidentă, încât nu rămâne nici o îndoială asupra legăturii lor etimologice. Pe de altă parte însă înțelesul lor e atât de depărtat, încât ești nevoit să renunți de-a deriva o formă din alta.

Legile semantice, adevărate științe care se ocupă cu trecerile de sens ale cuvintelor, nu sânt încă stabilite, cum sânt în cea mai mare parte cele fonologice, care ne arată dacă schimbarea unui sunet într'altul este posibilă sau nu. De aceea, în mare parte, etimologul e nevoit, atuncea când explică desvoltările de înțeles ale unui cuvânt, să recurgă mai mult la puterea sa de combinație și să restabilească treptele de evoluțiune ale sensului cu ajutorul fantaziei sale. Din cauza aceasta, tocmai partea semantică a etimologiei e cea mai interesantă. Dar în același timp cea mai primejdioasă. Căci nu e nimic mai ușor decât, dând sbor liber fantaziei tale, să reconstruiești în imaginație procesul psihologic, adesea secular, ce a determinat desvoltarea de sens a unui cuvânt într'o anumită direcție, dar e foarte greu ca în sprijinul acestei clădiri artificiale să aduci dovezile trebuitoare.

Numai experiența îndelungată pe acest teren, simțul critic sigur și, mai mult decât ele, un material bogat lexical, care să-ți dea posibilitatea să urmărești cuvântul respectiv în timp și în spațiu, te va putea scoate, în asemenea cazuri, din cercul dibuirii nefructuoză și să facă din cercetările tale contribuțiuni științifice folositoare.

Voiu cita de astădată un exemplu, de care am dat acum în urmă în cursul lucrării Dicționarului Academiei și care va arăta cât de variate sânt căile desvoltării semantice și cât de interesantă e viața cuvintelor.

Cuvântul slavon *blěsk* însemnează „strălucire, luciu“, cuvântul românesc *bleasc* însemnează „suflet“, iar derivatul acestuia *a blești* însemnează „a pronunța“.

Iată trei noțiuni într'adevăr depărtate una de alta, iată un caz, în care din punct de vedere formal derivarea unui cuvânt din altul e evidentă!

O fantazie neagerită prin spiritul critic, va stabili poate o legătură filosofică-religioasă între cuvintele „strălucire“ și „suflet“ și — va da greș. De obicei la baza desvoltărilor de înțeles în limba poporului stau imagini concrete, iar nu abstracțiuni.

Astfel și în cazul nostru. Pentru noțiunea exprimată prin germanul „Seele“ Românii aveau cuvântul *anima*, care a devenit, în conformitate cu legile fonetice ale limbii noastre, *inimă*. Dar acest cuvânt nu mai exprimă noțiunea abstractă de odinioară,

loc cel mult în Iulie. Date fiind însă importante evenimente din Orient, întreprinderea e considerată ca sigură și se presupune, că are o deosebită importanță pentru interesele din Orient ale monarhiei habsburgice.

Fortificarea graniței dinspre Serbia. Statul major al armatei comune — după cum se anunță din Viena — a stabilit un proiect cu privire la fortificarea mai multor puncte de la granița dinspre Serbia. În proiect e contemplată de toate fortificarea graniței dela Trebenica, Foca, Bjelina și Visegrad. La Visegrad sunt și astăzi fortificațiuni mai mici, se proiectează însă amplificarea lor pentru tunuri de calibru mai mare. O comisie compusă din ofițeri de geniu va pleca în curând la Bosnia, ca să elaboreze la fața locului planurile fortificațiunilor.

Chestiunea națională în Cameră. În ședința de azi a camerei discuția bugetului de instrucție a aruncat iarăși în centrul preocupății chestiunea de naționalitate. E o chestiune prea fericită aceasta, căci asigură interes pe seama oricărui deputat ungur, fie cât de obscur și e deci chestiunea de predilecție pentru toți aceia cari nu-și găsesc în Cameră altă platformă de existență decât înjurarea națiunilor nemaghiare. Tot din rândul acestora a fost azi și deputatul kossuthist Kállay Ubul, care a „înfierat uneltirile agitatorilor români“. A îngăimat o paralelă între politica Germaniei față de polonezi și între cea a guvernului ungar față de Români, firește ca să constate drept încheiere că Ungaria e Cănaanul libertăților naționaliste.

Au mai vorbit: guvernamentul Rónay Jenő cerând înființarea unei universități la Seghedin și tot guvernamentul Farkas Pál, îndrugând după tipicul ideii de stat.

Sedință furtunoasă în congregația din Deva. Ni-se telegrafiază din Deva: Azi s'a ținut o ședință a congregației comitatense în care s'a discutat chestiunea suspendării alișpanului, *Pogany Béla*. Ședința a fost prezidată de *Mora László*, prefectul comitatului Hunedoara. Cu acest prilej s'a înscenat un mare scandal. În culmea agitației s'a ridicat dl Dr. A. Vlad, vorbind românește și criticând

păcătosul sistem de administrație în această țară. Ungurii i-au cerut dlui Vlad, vociferând, să vorbească ungurește.

Dar dl Vlad a continuat, sfidând pe guvernamentali, *tot românește* între aplauzele însuflețite ale naționalistilor. Opoziția kossuthistă l-a ascultat în liniște. Punându-se chestiunea la votare, majoritatea a hotărât să se mențină amovarea vicecomitelui Pogány.

† Ioan Adam.

București, 29 Maiu n.

În după amiaza aceia tristă de Octomvrie priveam dela fereastră valurile spumegate ale Mării, ascultam vuetul lor, ce răsuna ca strigătul unui popor răzvrătit. Mă durea singurătatea din jurul meu. Venisem de curând acolo și nu întâlnisem nici un cunoscut. Parcă eram pe altă lume. Priveam valurile, cari se alungau în goană nebună, lovind în țărnișii năruți și gândul meu colinda așa de departe.

Și-n după amiaza aceia tristă a venit la mine Ion Adam, pe care-l cunoșteam numai din cele publicate de dînsul. Știam că e secretar al Primăriei din orașul, unde mă aruncase vântul sorței. Deși nu-l cunoșteam personal, îl văzusem de multe ori, îl auzisem discutând, știam că vrea să scoată o gazetă.

— Nu mai e nevoie să ne recomandăm, ce zici? Nu-i așa că ne cunoaștem?

— Eu cel puțin îl cunosc pe Ion Adam de mult. De când mi-a arătat, în povestirile lui un colț necunoscut din viață.

— Dar pe Minorul îl cunoști? Uite-l, e elevul meu. Am să fac din el gazetar. Și-am venit să te iau și pe tine. Să facem o gazetă frumoasă, la care să scriem cu inimă. În Constanța, unde sunt atâți străini, e nevoie de o astfel de gazetă. E aici un spirit cosmopolit, care te face să crezi, că nu ești pe pământ românesc. Ce zici? Vrei să scrii? Și apoi o să-i zicem „Tribuna Dobrojei“, nume, care o să-ți placă. Au distrus Ungurii o „Tribună“, să vezi tu cum o să ridicăm alta aici, unde

avem unguri și mai îndrăciți. Caută prin manuscrise și dă-mi ceva pentru primul număr!

Vorbia cu atâta căldură, cu atâta entuziasm, par'că n'ar fi trecut peste nici o greutate, el, învățătorul modest dela țară, care într'o bună zi a plecat în țări streine, de unde nu s'a întors până nu și-a luat doctoratul.

Ne-am pus toți trei pe lucru. Minorul, copil de veteran a început publicarea unei serii de articole, în cari descria starea tristă a vitejilor, cari cu sângele lor au câștigat neatârarea țării. Arăta șicanele, la cari sunt supuși din partea administrației dobrogene și, cu aierul unui politician consumat, indica măsurile, ce trebuiesc luate pentru îndreptarea acestei stări de lucruri.

Aici a scris Ion Adam cele mai frumoase articole politice, „Țară bună, oameni răi“, „Lipsa de personalitate“, „Să tăcem?“ și altele, în cari înfiera nepăsarea față de nevoile mari ale neamului românesc supărarea față de ideea națională.

Eu dedeam informații „de peste Munți“.

Zece numere din gazetă au apărut, scrise fiind în cel mai curat spirit național. Dela al unsprezecelea, părinții județului cerură lui Ion Adam să fie mai nemilos față de „adversarii“ din opoziție, îndeosebi să-l atace pe dl I. N. Roman, unul dintre cei mai valoroși bărbați ai vieții publice din Constanța și din Dobrogea întreagă.

Atunci l'am văzut pentru prima oară abătut.

— Știi ce, băieți? Maurii și-au făcut datoria. Maurii acum pleacă. Aici nu mai e de noi. Domnii aștia cer prea multe...

Și gazeta a fost trecută unui „gazetar“ așa cum îl doreau politicienii locului, care știa să se plece, și să scrie așa cum i-se dicta. Minorul a continuat să agite și mai departe chestia veteranilor, fiind de părere că lucrurile bune, oriunde ar fi spuse, au un rost.

Toamna următoare am venit toți trei la București. Eu și cu Minorul, la Universitate, Ion Adam să-și ceară un loc în magistratură. A fost numit judecător la Tulcea și a plecat curând. Dela Tulcea l'au mutat la Călărași, unde a

ci apare concretizată, însemnând acea bucată de carne care premeneste sângele nostru și în care poporul localizează unele procese psihice, precum e sentimentul de dragoste, de ură, etc. Concretizarea a mers chiar mai departe și *inimă* a devenit une-ori identic cu prozaicul „stomah“ („mă doare inima, căreia la inimă“, etc.)

Pentru noțiunea „Seele“ poporul și-a creat alt cuvânt, corespunzând unei imagini de asemenea mai concrete, *suflet*. Pentru poporul nostru ideea de „Seele“ e strâns legată de cea de „viață“, el crede că omul când moare, își dă sufletul, adică nu mai răsuflă, iar cel ce-i în agonie e cu sufletul la gură, adică abia mai răsuflă.

Această imagine devine și mai concretă când e vorba de animale, căci poporul nostru crede că dobitoacele nu au „suflet“ ca noi, ci „abur“. Deci avem a face cu o concretizare atât de mare a noțiunii, încât nu se mai vorbește de aerul invizibil ce trece prin gura omului când răsuflă, ci de vaporul perceptibil cu ochii care iese din botul animalelor.

Același înțeles îl are și *bleasc*. Despre un om nu se zice că are *bleasc*, precum nu se zice că are *abur*, ci el are „suflet“. Când se zice, atunci sau avem a face sau cu un ter-

men de ocară, sau cu o glumă necruțătoare, precum o obișnuiesc țăraniții noștri: *Am lucrat de era să-mi iasă bleascu!* zic țăraniții în Bucovina, precum bunăoară se zice: *Am mâncat de era să crăp*, deși „a crăpa“ este un cuvânt ce se aplecă de obicei numai cânilor, nu și oamenilor.

Asemenea expresii glumete pot deveni cu timpul uzuale și în Moldova bunăoară, auzi adesea zicându-se; *mă duc să crăp* în loc de „mă duc să mănânc“, fără să se mai cuprindă în fața aceasta nota injurioasă de odinioară. Tot astfel se spune în Bucovina: „Eu cel cu *bleascu* pe limbă (cu sufletul la gură) sau „Am venit acum la crîșmar și la crîșmărită, carii era acum mai fără bleasc („fără suflet, din cauza bătăii ce o primiseră“). (Amândouă exemplele din Sbiera).

Însemnând deci *bleasc* „sufletul animalelor“, avem de sigur la baza acestei noțiuni o imagine concretă ca și la cuvântul „abur“.

Și de fapt înțelesul lui *bleasc* pare a fi „balele ce curg din gura animalelor“. Acest înțeles nu-l pot atesta¹⁾, dar am auzit prin Ar-

¹⁾ După publicarea articolelor precedente am avut satisfacția de a primi dela cetitori mai multe scrisori care îmi confirmau că «la ei» se găsește cutare cu-

deal expresia: *îi lasă gura bleasc*, cu același înțeles ca „îi lasă gura apă (după o mâncare etc.)“, în care sensul lui *bleasc* e limpede; și tot atât de evident e că imaginea e luată dela animalele cărora le curg balele.

Acest înțeles ne conduce la etimologia: „Balele“ au fost numite cu cuvântul slavon *blěsk* „luciu“ și, prin concretizare, „lucru care lucește“.

Trecând acum la derivatul *blești*, constat mai întâi că toate exemplele pe care le-am putut aduna sânt din Moldova sau Transilvania de nord și din Bucovina, deci tocmai din acele regiuni, care întrebuintează pe *bleasc-suflet* și despre oameni.

Înțelesul fundamental al acestui cuvânt este „a fi cu sufletul pe buze“. În lista cuvintelor dialectale strănse de I. Creangă și publicate la 1904 în „Șezătoarea“ (anul VIII, pag. 156) găsim: *Abia bleștesc*, explicat de însuși marele povestitor prin „abia mai dau semne de

vânt despre care am scris, cu cutare înțeles. Aș fi recunoscător cetitorilor dacă mi-ar face și de aci înainte asemenea comunicări, sprijinindu-mă astfel în greaua lucrare de a scrie dicționarul limbii românești. Adresa: Cernăuți, Bucovina, str. Dominic 6.

DAJKOVITS E.

**Atelier de fotografii artistice,
— — de primul rang. — —
ORADEA-MARE, Palatul Sas.**

Fotografii și portrete, reproducții după **fo-**
tografiile vechi și noi în mărime naturală,
expuneri de obiective speciale pentru interioruri,
acatice, și lucrări în **aquarel** și olei artistic executate.
Atelierul se află exclusiv numai în **Palatul Sas**

stat doi ani. Ce veselie era pe noi când ne scria, c'are să vină la București. A venit la București. Dar a venit zdrobit de zbuciumul, în care s'a zbatut ani de zile spre a-și putea face un rost.

Cât timp a stat în Sanator nu l'am putut vedea. Ai lui spuneau că i-ar face rău vizita noastră, că l'ar dura când ar înțelege c'am venit să-l vedem într'un sanator de — nebuni. Cu atât mai mare a fost bucuria noastră, când l'am văzut restabilit. Era același Ion Adam entuziast, numai la față părea mai îmbătrânit. Ne-a spus că are să scrie un roman „Avram Iancu“, că are să facă la vară o călătorie în munții apuseni.

A făcut însă altă călătorie. A pornit ieri pe drumul, de unde nu mai este nici o întoarcere. „Un număr restrâns de prieteni — scriu ziarele — l'au condus la cimitirul „Eternitatea“ unde a fost înmormântat“.

Citesc notița și'n suflet mi-se coboară aceleași umbre de tristețe, pe cari le simțeam atunci în după amiaza aceia tristă de Octombrie, când, cu gândul la un vis frumos, pe care nepăsarea omenească mi-l sfărâșase, priveam valurile, cum se zbăteau în goană nebună și mă durea că sunt atâta de strein. Sufletul ăsta entuziast și nobil s'a stins atunci, când trebuia să se bucure de mult — puțin liniște, când putea să ne dea încă multe din comoara lui. Și e păcat. I. U. Soricu.

NR. Distinsul scriitor Ion Adam, care a avut un sfârșit atât de trist a fost unul dintre cei mai talentați prozatori ai noștri. Ale lui sunt unele dintre cele mai reușite romane românești, ca *Sybaris* și *Rădăcirea*. Ion Adam fusese fiu de țaran, învățător și pe urmă student la universitatea din Paris. Sărac cum a fost a trăit cu multe greutăți, iar când entuziasmul lui juvenil l'a părăsit, a stat multă vreme fără să mai publice un rând. În vremea din urmă însă, a fost luat și el de curentul literar pornit la *Sămănătorul* și a început să publice iar nuvele și schițe, cari, durere, se mai apropiau ca valoare artistică, nici de *Sybaris* și *Rădăcirea*, nici de pildele și

viață“, deci „abia-mi mai trag sufletul“, cum se zice pe aiuri.

Imaginea „gurei“, ca loc unde se ivește sufletul, aburul sau bleascul revine însă și de astă-dată și a *blești*, localizat oare-cum asupra gurei, devine identic cu „a scoate sunete nearticulate“, ca omul muribund.

Iată cum întrebuințează însuși Creangă, în poveștile și în amintirile sale acest cuvânt cules de el dela popor:

„Baba era umflată ca o bute și nici nu putea *blești* măcar din gură“.

„Țăranul făcându-și cruce, a rămas cu gura căscată, fără să *bleștească* un cuvânt“.

Aceste două exemple ilustrează dezvoltarea semantică până la sfârșit. A *blești din gură* înseamnă deci „a produce sunete nearticulate“ sau, cum se zice „a crâcni. Indată ce devine sinonim cu acest cuvânt din urmă, din intransitiv ce era, se poate construi și cu un complement la acuzativ („Cât ține descântecul nu trebuie să *bleștești* un cuvânt!“ Șezătoarea III, 141). Rezultatul final e ecvația: a *blești* a pronunța.

Dr. Traian Gergutia

specialist în morburile femelești, fost asistent la clinica de femei din Timișoara și la clinica de femei „Charité“ din Berlin,

și-a reînceput iarăși praxa medicală în Băile Buziaș (Buziásfürdő).

glumele lui țărănești, pe cari le-a scos într'un volum la Minerva.

De altfel socotim că Adam, care a colaborat și la revistele noastre literare ardelenene, este destul de cunoscut de publicul nostru, care de multe ori îl credea și pe autor ardelean.

DI D. Zamfirescu și Ardelenii.

În ședința de Vineri a Academiei române, dl D. Zamfirescu care numai cu doi ani înainte se compromisese prin atacurile ce le adusesese, în discursul de recepție, la adresa poeziei dlui Goga și a mișcării poporaniste din Ardeal, — a ținut să facă o nouă comunicare despre „Metafizica cuvintelor și estetica lor“.

Deocamdată, până vom avea discursul în întregime, dă-mi următorul rezumat al acestei noi porniri dușmane a d-lui N. Zamfirescu.

De altminteri dl *Nicolae Iorga* care azi, Marți, își va ceti la Academie discursul de recepție (și va răspunde dl A. D. Xenopol), într'o ședință apropiată va răspunde d-lui Zamfirescu.

Iată ce a spus:

D-sa se explică dela început. Înțelege prin metafizica cuvintelor evoluția lor. Dela interjecție, monosilabe, limba a evoluat spre flexibilitate după ce s'a oprit câțva timp la aglutinație.

Vorbirea s'a născut nu atâta pentru ca un individ să poată transmite altora ideile sale, ci ca să răspundă unei necesități a intelectului îndestulându-l în avânturile sale.

Ceeace preocupă pe academicianul nostru e cum pot cuvintele, cari sunt sunete, să ia caracter de individualizare și să dea naștere la emoții? Cum împărtășesc cuvintele căldură? Desigur prin imaginile ce deșteaptă în noi.

Evoluția sunetului ne va lămurii și mai bine. La început onomatopelic, graiul a fost mai întâi monosilabic și apoi polisilabic. Rădăcinile limbii au început prin a fi demonstrate și au devenit figurative.

Omul a întrebuințat întâi gestul; apoi gestul împreună cu sunetele monosilabe; gestul cu sunete polisilabe și în sfârșit a făcut uz de vorbe.

D. Duiliu Zamfirescu insistă asupra „migrațiunii înțelesului“ puțin cunoscută pentru că puțin s'a vorbit de dânsa.

Migrațiunea înțelesului, e talmăcită de d-sa, prin înțelesurile succesive ce s'au născut dintr'o rădăcină. Așa din sanscritul *rām*, a născut Roma, adjectivul roman; romanul, în înțeles de o povestire mai lungă; romanța, romantic și așa mai departe.

După dl Zamfirescu în fiecare cuvânt sunt reunite realismul empiric și idealismul transcendent. Radicalul cuvântului stă în realismul empiric cum stă o notă muzicală într'o clapă de pian. E nevoie ca cuvântul să fie pus în legătură cu alte cuvinte spre a da naștere unei imagini și a trezi astfel în noi emoția.

S'a spus că sensibilizarea imaginilor dă naștere poeziei. Inexact spune dl Zamfirescu. Poezia e ca și matematica materie mintală și ceeace alcătuiește poezia e o putere lăuntrică.

Aici dl Zamfirescu, fără a explica în deajuns, arată cum s'a născut poezia abstractă și cum cea sensorială. Preferă pe cea dintâi, o ridică în slava cerului, dar nu arată notele cari diferențează pe un poet „abstractiv“ de unul „sensorial“.

Fixarea acestor note era cu atât mai necesară cu cu d-sa a acuzat pe dl Goga și în parte pe dl Coșbuc, — recunoscând totuși că cel dintâi are talent, iar cel de al doilea mult talent — de „sensorialism“.

La dl Goga, observă dl Zamfirescu, este mai multă frumusețe de când a eșit din „păcla poporanismului“. Sensorialitatea dlui Goga, spune dl Zamfirescu, atinge culmea ridicolului prin nai-

vitatea și mai ales prin forma poeziei d-sale, une-ori comică și bizară, alte-ori de natură a te răni.

„Ochii ca murele pentru care aș înconjura pădurile“ zice un poet popular. Dl Zamfirescu admiră cum alături de sensorialul „ca murele“ stă abstractivul „pentru care aș înconjura pădurile“. N'a explicat și nu văd ce constă diferența după cum n'am înțeles de ce „lese luna din brădet“ și se înalță încet, încet, gânditoare ca o frunte de poet“ a lui Coșbuc a supărat pe distinsul nostru academician prin sensorialitatea ei.

Finalul comunicării a fost o șarjă la adresa poporanismului. „Pe treapta cea mai de jos stau poezii poporaniste. Ei sunt doctrinari, deci sectari pierduți în lumea inferioară a demonstrațiunii. Poporanismul e o boală specific românească ca și falimentele și pelagra“. Iată părerea dlui Zamfirescu despre cei grupați în jurul revistei ieșene „Viața Românească“, o „revistă de nomazi care ar trebui să apară în Turkestan“ și pe care dl Zamfirescu se miră cum stă scris numele dlui Dr. I. Cantacuzino, om inteligent și cult.

Nu limba celor de jos, a poporului trebuie întrebuințată în exprimarea sentimentelor nobile. Dialectul trebuie gonit din viața literară.

Brândușei i-se zice popular ciuboșica cucului. E poetic să compari o copilă, o femeie cu brândușă; a le compara cu o ciuboșică fie chiar a cucului e tot ce poate fi mai de prost gust și n'ar putea fi aplaudată decât de poporanisti.

D. Zamfirescu observă la „frații de dincolo“ un socialism scandalos și o limbă care ne aduce un mare neajuns. O literatură ardelenistă, exclamă dsa, nu e cu puțință pentru noi!

Se impune o reacțiune în Transilvania spre a aduce pe cărturari la calea adevărului. Și nu trebuie scăpat din vedere că e mai bine să rămânem curași la suflet decât să avem o literatură falsă.

Academia nu poate și nu trebuie să tolereze poporanismul a cărui lozincă e substituirea colectivității de jos în locul autonomiei de sus.

† Gheorghe Manu.

Eri a încetat din viață, în București, distinsul om politic român, generalul Gh. Manu. Moartea acestui fruntaș al vieții românești politice și militare din Regat trebuie să umple și inimile noastre de durere, pentru că prin regretatul defunct frații noștri din România liberă pierd un bărbat de înaltă valoare, care a contribuit cu munca sa înțeleaptă la formarea României moderne. Acel bătrân mititel, nepretențios în înfățișare, cu sprâncenele stufoase și ochii scânteietori a fost de mai multe ori ministru al țării, iar în războiul pentru neatârănare a luat parte activă, distingându-se cu priceperea lui militară. Din războiu a ieșit cu rang de general și în anul 1884 s'a retras din armată dedicându-se cu totul politicii. Generalul Manu a făcut parte din partidul conservator și numai după ce acest partid s'a divizat, prin disidența dlui Tache Ionescu și aderenții săi, bătrânul general a abzis de a mai face politică militantă, deși se vestea de mulțori că surghiunitul de bună voie la moșia sa ar fi dispus să între iar în parlament. Chiar și anul trecut când guvernul trecut Brătianu era să plece, se pomenea adese-ori de o eventuală revenire a bătrânului general, în fruntea unui guvern junimisto-tachist. Dar aceasta nu s'a împlinit și distinsul bătrân, a murit eri stărnind regrete unanime în toată țara românească și la noi.

Dăm după Enciclopedia română aceasta biografie a generalului Gh. Manu:

S'a născut la anul 1833 și a făcut studiile militare în Prusia, unde a și servit ca sublocotenent la artilerie. Intrând la 1858 în armata română, s'a ocupat mai ales de organizarea artileriei, a luat parte cu distincțiune la războiul independenței 1877—78 și cu rangul de general s'a retras la 1884. Ca om politic, Manu a fost mai de multe ori ministru de războiu. 5 Nov. 1889 până la 15 Februarie 1891 ministru-prezident și ministru de interne în cabinetul așa numitei „concentrări“ junimisto-conservatoare, iar în ministeriul G. Gr. Cantacuzino dela 11 Apr. 1899 a fost câțva timp ministru de finanțe dar în Ian. 1900 a trecut la ministerul de interne, de unde s'a retras în 1900. A scris și două cărți didactice: Aritmetica și Algebra, apărute la Paris în 1864.

Zile de sărbătoare în Bucovina.

Recomandăm acest salut călduros publicat de „Foia Poporului“ din Cernăuți — dlui V. Goldiș care a protestat împotriva venirii scriitorilor români la Arad.

În atmosfera îmbăxită de candidaturi și contracandidaturi în care trăim de vre-o câteva luni de zile, în învălmășala de intrigi meschine de personalități și ură care ne înădușă de mai bine de jumătate de an bunul creator ne-a dăruit și cu câteva zile de sărbătoare. Vestea despre turneul trupei *Liciu* a venit ca o rază de lumină mult așteptată într'un întineric gros care persistă de luni dearindul. Avem nevoie de lumină și căldură, de multă lumină și căldură. Să ne lumineze întinericul în care orbecăm neștiind nici încotro mergem nici care e ținta drumului nostru. Să ne încălzească sufletele cari au împetrit în ura ce-o propagăm cu mare virtuositate unii față de alții. O mână de oameni cu un trecut dureros și plin de învățăminte cele mai vrednice de luat aminte, încunjurați și îndușmăniți de neamuri mai tari și mai solidare, noi plutim fără cârmaci, fără țintă, fără ideal.

În astfel de zile de restrîște cuvântul magic al unui apostol care evoacă timpurile de glorie și mărire poate numai să ne fie de folos. El va ridica moralul celor desnădăjduiți, va încuraja pe cei șovăitori, va readuce la sentimente românești pe cei porniți pe calea pierzării naționale. Un popor ca al nostru, urgisit prigunit din afară și desbinat înlăuntru are lipsă de zile de sărbătoare când inimile cătrănite de ura luptei sunt mai primitoare, când sub impresia puterii fermecătoare a cuvântului magistral rostit de marii noștri artiști ori și ce suflet se deschide spre a primi îndemnuri nouă, ori și ce față se înseninează. Văzând în acel minunat tablou al neîntrecutului Delavrancea apunând pe cel mai mare erou al neamului nostru după ce o viață întreagă a apărut față de toți dușmanii bunurilor noastre cele mai scumpe: legea, moșia și limba, noi ne vom trezi și ne vom aminti de

marea datorie ce-o avem ca, lepădându-ne de toate patimile cari ne stănenesc în mersul nostru, să ne ridicăm sufletele cătră idealul național al muncii pentru binele neamului nostru. Ca picături de balsam alinător vor cădea în sufletele noastre sbuciumate de luptele zilei dulcile vorbe ale neîntrecutului meșter al graiului românesc. Noi ne vom aminti încăodată și poate spre a nu mai uita așa ușor, că trăim pe un pământ istoric și că am primit dela prevedință misiunea onorifică de a păzi pe cel ce n'a fost numai cel mai mare domnitor al Românilor dar și sabie și scut de apărare al creștinătății întregi.

Și vom vedea cum patima întunecă sufletul omului și-l mână cu biciu de foc spre pierzare. (Ștefăniță) Măreț și strălucitor va apărea apoi după aprigul vifor care a scos din rădăcină în furia sa și cei mai falnici copaci, luceafărul moldovan (Petru Rareș).

Vom petrece zile de adevărată sărbătoare națională când cuvântul celor doi maiestri ai artei dramatice române: *Delavrancea* și *Caragiale* va răsuna de pe scena teatrului din Cernăuți rostit de artiști ca *Nottara*, *Liciu* și *Romaneasca*. Ce victorie electorală, ce combinație politică genială poate să se asemene cu această victorie a scrișului românesc, care nu se evaporează, care rămâne.

Astfel ne va fi dată posibilitatea, ca să trăim câteva seri de *adevărată viață națională* în mijlocul unei atmosfere de entuziasm și dragoste de neam. Astfel vom putea întorcându-ne față dela meschinăriile zilei să admirăm talentul a doi din cei mai mari scriitori ai neamului și jocul celor mai fruntași artiști ai scenei noastre.

Nu ne îndoim, că publicul nostru doritor de astfel de momente, va primi cu bucurie vestea care o aducem și se va grăbi ca să încunjure pe ceice vin în mijlocul nostru ca misionari ai artei, literaturii și culturii române cu dragostea și venerația ce o merită, ideea ce o întrupează și jertfa ce o aduc acești purtători ai cuvântului românesc.

Nici când certele trecătoare din cercul îngust al intereselor personale, să nu ne facă să uităm datoria sfântă ce o avem față de cultura neamului nostru, acest fundament etern pe care se va ridica falnic edificiul nostru național. În lupta nebună pentru hrana trupului să nu uităm de hrana sufletului, *căci prin suflet vom trăi.*

Dr. DIMITRIE POPA

doctor în medicină universală, specialist în morburile interne și de femei, f. medic de clinică universitară și de spital.

Consultațiuni: 11—12 ore a. m. și 3—5 ore p. m.

Arad, Strada Petőfi 10 (lângă gimnaziu).

Cumpăna dreptății.

Stăm de nou în fața unei întâmplări care, poate, nu va fi menită s'o înțeleagă toată lumea, dar care va face să s'adune pumnii negrelor cete de clăcași dela moșiile boierești bihorene, și va adăuga cu un strop amarul acestor oropsiți cari au demult credința că pentru ei nu există în țara asta nici lege nici dreptate. Pentru ei nu e primăvară ca și pentru toți ceilalți supuși din țara ungurească și nici lumina de soare nu le aduce aceeaș binecuvântare, căci de cum se trec zăpezile, începe munca de robotă a ogorului străin, care nu poartă pentru ei roada atâtor brațe secătuite, ci se călătorește în jignitele stăpânirii care niciodată n'a purtat la inimă durerile lor. Și vin apoi multele nevoi de a căror rău abia scăpaseră în iarnă; samântă cumpărată în credință și plug de împrumut, mai un juncan dela vecinul, să-l însoțești cu al tău rămas stingher din toamnă. Nevasta ogărjită de nevoi și prunci piperniciți de foame cari vâzolesc pe prispă o coajă de mălai rămasă din cupa de făină luată cu împrumut dela vecinul.

Și când să zici un Doamne ajută te pomenesti că te ncolțesc din altă parte: vin oamenii dela stăpânire ca să-ți ceară birul. Li-ai plăti bucurios, dar n'ai la casă nici cât să chiorăști un șoarece. Cei din urmă bani de aramă chivernisiți cu multă socoteală pe fundul lăzii moștenite din părinți, s'au dus de mult. În curte nu e urmă de godac și nici de sburătoare — dar cine se gândește c'ai da și n'ai de unde? De dai, e bine, de unde nu; de aceea au venit să te mplinească: și smulge țolul petecit din căpătâi și strachina ce-o ai pe masă și-ți duce tot, lăsându-ți numai lacrimi.

Vor înțelege deci cu toții îndârjirea cu care sânt primiți în ogorul gospodarilor toți vătășei stăpânirii când vin să strânguiască birul. Vor ști de asemenea cu câtă greutate te desparți de lucrurile câștigate cu multă trudă și grea și dreaptă, și că în toiul certe și-a tânguielilor îți pierzi poate pentru o clipă dreapta cumpănă a judecării și te avânți prea departe spunându-i hoțului pe nume și nedreptății tot așa. Pe urmă drept plocon te i-au întrepuști și te vără și'n temniță pentru câteva zile să-ți treacă ferbințelele căci așa cere legea.

Poate între cele spuse de noi și întâmplarea de mai alaltăieri a unui biet Român bihorean o fi întru câțva asemănătoare, căci iată despre ce-i vorba. Vineri dimineața notarul din plasa Ceichei și primarul Vaszali Gábor împreună cu câțiva vătășei au intrat în comuna Dobrești ca să adune birul. Bieții oameni, sleiți, nu aveau cu ce

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

plăți și le luau zăloage pe cari le încarcău într-o harabauă ce venea din urmă, iar de departe îi petrecea țipet de copii și blăstămii femeilor, întocmai ca pe o coabe ce prevestește cumplitele bejării.

Au intrat în curtea gospodarului Ioan Duma din Dobrești dau și aici ca-n curtea oricărui om sărac, n'au găsit nimic, nici bani nici dobitoace, și i-au luat așternutul din pat. Bietul badea Ion s'a rugat cu vorbe bune de primar, cerând soroc de înlesnire, dar acesta drept răspuns i-a cărat una cu ciomagul în cap de la dat lungit. De atunci bietul om a chinuit patru zile încheiate și ieri a murit în urma loviturii care i-a despiciat teasta capului. Sătenii întăriți de samavolnicia primarului cer dreptate, dar în locul ei au primit în comună o trupă de jandarmi cari vor rămânea aci până se va liniști lumea și astfel dreptatea e împărțită după lege, căci fără îndoială fapta primarului e justă căci el era în exercițiul funcțiunii în vreme ce a săvârșit omorul.

Povestiri de femei.

Câteva portrete.

— Dintr'o scrisoare. —

„Eram într'un cerc restrâns de intime și povesteam de multe, de mode, de cele din urmă petreceri, de copii, de scumpetea traiului, de servitoare și între altele de ultimul scandal, care făcea în prezent ecoul cronicilor zilei în societatea locală. Un divorț senzational. Una din familiile de frunte ale orașului. Bogați, considerați, tineri, frumoși. Care să fi fost grava neînțelegere ce i-a despărțit? Comentariile sbureau și se încrucișau. Banale ca de regulă, se învârteau în jurul aceluiaș uz de vorbe... Capricii, dragă. Unde-s bani și tinerețe e și multă nebunie... N'aveau cu ce să-și bată capul, le era ușoară viața. Fleacuri, prostii.

Și pe temeiul acesta discuția se învârtea cu aceiaș superficialitate de temă, în ceiaș privește exigențele femeii ca și ale bărbatului, tăbărind care mai de care cu acuze și incriminări, unele mai injuste și mai nefondate decât celelalte.

De fapt, cazul nefericit ce pricinuia atâta materie de vorbă unei societăți, ca de regulă setoasă de senzații, nu era decât incidentul fatal a unor împrejurări providențiale, cari la un moment dat smulg masca minciunii după atâtea chipuri, cari vecinic zimbesc cu marca disprețului pe fruntea purtată pe sus, sfidând cu puterea harului bănesc, oameni și Dumnezeu, se sbat trădând mândre prin văltoarele vieții, sigure că nici o putere de pe lume nu le va aduce cândva aminte că au un suflet în care neștiut trăiește pornirea vagă a unui dor.... Acel ceva infim, de abia simțit, bătând uneori ușor, de tot ușor, în adâncul ființei omenești, așa ca lumina palidă a unei stelute, ce licărește slab în depărtarea eterică a cerului îndelung încercat de plumbii norilor, în negura cărora apare sfioasă și neîncrezătoare.

Ca într-o frământare de multiple amestecuri bune și rele, obișnuite și drastice, în sufletele noastre, ori de ce natură ar fi, printr'o superioară orînduire divină există o părțică ce se strecoară mereu neatinsă, din încheștarea brutală a pumnilor ce lovesc și sbucnesc în preparatul barbar sau savant, în care mintea omului ignorează ascunsa părțică.

Și în colțișorul acela vremea ce se scurge plămădește, mai curînd sau mai târziu, nedeslușita pornire a milă, duioșie și gingășie ce răsare așa dintr'odată, din grija supremului ochiu veghiator ce aprinde întrenori, palida lumină călăuzitoare a stelutei sfioase. E simțul acela negrăit ce se trezește în sufletul trușăilor

ce au ignorat nevinovatele plăceri. Dorul nelămurit ce cheamă o mână delicată, pe fruntea mângăiată oficial, cu repertoriul cuvintelor unei dragoste de calapod, simpla obicinuință care te poate lega de orice ființă. Dorința vie de a te ști păzit, ocrotit, urmărit în toată clipa, de gândul înfrigurat a unui suflet căreia îi lipsești ca lumina ochilor, în sfârșit tortura amară care îți schimonosește și-ți indoliază tot rostul vieții îmbeșugate de abundența darurilor pământești, legat de stălpul celei mai cumplite sărăcii.

Lipsit de iubirea adevărată, desinteresată, profundă și curată, a unei femei pentru care orice privire, fiecare gest și întreagă ființă ta să fie expresia supremei ei aspirații și fericiri. Asperitățile și complexitatea pretențiilor de viață ce fac temeiul relativei multumiri sufletești a menajurilor de azi, face să doarmă în noi, simțământul ce ne deslușește rațiunea adevărată a existenței noastre sufletești. Și întunerecul acesta pe care, dacă nu învălue de fapt toate sufletele, îl așternem cu voe peste comorile ce le îngropăm adânc în noaptea uitărei, besna în care pornim pe cărările încurcate ale traiului zilnic, aceasta — aceasta e începutul furtunii a cărei deslănțuire cu cât mai multă furie erupe, cu atât mai degrabă aduce cu sine lumina, seninul frumos ce iradiază în suflet odată, ca într'o minune. Și atunci, incidentul fatal, conflictul grav, care pune într'o bună zi, față în față două suflete, doi străini cari ani de zile au mers mână în mână, fericiți, pentru întreagă lumea și totuși cei mai profund nenorociți.

Nu am de gând să filosofez, dar discuția banală ce se desfășura împrejurul meu, pe tema divorțului același senzational fiindcă mă plictisea, cum tăceam, priveam pe rând, foarte cu luare aminte pe fiecare din prietinitile ce persifla cu așa însuflețită întrecere, nefericire celor doi, bogați, tineri și frumoși cărora nu le lipsise nimic din ceia ce poate cineva aspira ca noroc.

Si-mi părea că mă aflu într'o mică galerie de tablouri, în fața unor portrete de o rară măiestrie, în care sufletul artistului însă, nu pusesese nici o scântee de viață.

Blonde și brunete, frumoase, grațioase ori simpatice, elegante, originale, cu sau mai puțin spirit, sfioase, vorbărețe, inteligente ori stângace, acele câteva femei, printr'o curioasă coincidență toate presenta un ciudat asortiment de genuri cu deosebite specimene.

Erau femei de clase deosebite, întrunite în casa unei femei foarte bogate, mainerată, inteligentă, cu mult bun simț și multă inimă, care le vedea cu plăcere împrejurul ei, bună la inimă cum era, atașându-și vieții ei, durerile și bucuriile fiecăreia din senele ei. Și în elementul și micul infern, în care gurile acelor femei grațioase servise toate specialitățile micilor reuțăți cu sau fără de voe, cum le treceam în revistă după aparența și felul lor de a fi, mi-a venit în minte o constatare foarte dureroasă. Diavolițele acelea drăgălaşe, trăiau toate, din ambiții, susceptibilități și conveniențe pornind dintr'un brutal și absolut egoism. Nici una nu iubea. Soții și mame, se găseau mai mult sau mai puțin ferice, după împrejurările cari contribuiau cu numărul lor mai mic sau mai mare de aparențe, la idealul ordinei de zi, care făcea: dintr'una femeia încântătoare veșnic curtată de bărbatul ei; dintr'alta o mamă invidiată pentru micile succese ale copiilor ei; o alta frumoasă veșnic neîndestulată cu societatea în care era osândită a trăi; o alta tronând pe a tot puternica ce-și stăpâna bărbatul ca pe un biet leu captiv; o alta plină de calități, solidă și cuminte, disprețuind cochetățile aceluia, cari n'au alt gând decât să glumească cu toți bărbații; alta bogată și bine situată care nu mai isprăvea cu călătoriile a cărei pasiune împlinea tot rostul ei de a exista și în sfârșit o alta modestă deși pe o treaptă mai ridicată, purtându-și singură povara unei așa de mari gospodării în stare să dea gata zece minți de contabili.

Desigur, trăsături mai mult sau mai puțin interesante pentru o figură deosebită de comun, din care o minte ageră poate croi un model bun de reproduc. De fapt, toate roluri împrumutate printr'o surescitație de dorințe neimplinite, din lipsa acelei desăvârșiri a calităților sufletești, cari dintr'o parte și alta, în viața conjugală, întrupează asemeni, a două bucați măstru cioplite, cele două părți întregitoare a unei capo de opere.

Eroine triste, cari într'o zi oare-care, din pricina nefericirii ce o port în adâncul sufletelor, din lipsa de a fi putut iubi cu adevărat, pe cei cărora par a se fi devotați, — fac subiectul acelor pagini sguuitoare, în care asemeni selbatecelor elemente ale naturii rup, surpă și distrug la calea lor, la întâmplare tot ce întâlnește.

Și nu mă mir de nici o răutate pe lumea asta, ori cât de îngrozitoare și de neînchipuită ar fi ea. Cerce tați cu deamănuntul pe cel ce o face. Bărbat sau femeie, acela sau aceia ce se dedă la asemenea acte, îndeplinesc o firească operă de răzbunare împotriva providenței de care fac rezponzabili pe cei ce le cad în mână, — din pricină că nu au putut sau nu au avut parte să iubească. Sultănică.

Un pictor român la Paris.

Citim în „Epoca“:

Cei cari au vizitat sălile salonului artiștilor francezi din Paris, au putut admira printre alte frumoase tablouri, trei mari pânze datorite dlui G. G. Stoenescu, un eminent pictor român, originar din Craiova. Dl Stoenescu care locuiește de mulți ani Parisul, a câștigat prin frumosul său talent un nume în lumea artiștilor parizieni și pânzele ce expune anual la salonul artiștilor francezi, sânt totdeauna admirate de către critici și cunoscători.

Anul acesta dl Stoenescu a expus trei mari tablouri, toate trei mult laudate de către critica artistică franceză și de către marele poet Jean Richepin.

D. G. G. Stoenescu este pictorul orizonturilor pline de soare, care prin desemnul său corect se înrudește cu Ingres și prin coloritul său subru și elegant cu Delacroix.

Acest eminent pictor nu-și încarcă paleta cu culori de prisos, combinând două sau trei culori, el prinde admirabil de bine armonia policromatică din natura înconjurătoare, deosebindu-se mult de aceia cari fac risipă de culori țipătoare.

Stoenescu este, putem spune un aristocrat al culoarei.

Pornind dela o axiomă a lui Ruskin, acest artist eminent a putut să pătrundă misterul lumii solare cete lumiere divine, după cum scria Thiecant Sisson, criticul dela „Tems“ și unul din cei mai entusiști admiratori al pictorului Stoenescu.

Cu toate că Stoenescu locuiește Parisul, d-sa a rămas pictorul țării sale și, întocmai ca și lui Grigorescu, îi place să se afunde în lumea românească, să sboare cu gândul prin șesurile Munteniei și Olteniei, unde străbunii lui au luptat, au biruit și se odihnesc sub mângăierea rece a morții. Din această lume Stoenescu își ia subiectele minunatelor sale tablouri.

Oh. — Guillaume Jeanneau în Gil Blas, Thiebaut Sissou în „Le Temps“ Peladan și alți fruntași ai criticei franceze sunt unanimi a vedea în Stoenescu „un grand peintre contemporain“, iar Jean Richepin, ilustrul poet, printr'o scrisoare entusiastă se unește și dânsul la elogiul criticei franceze.

Pictorul Stoenescu expune la salon trei mari pânze. Vom vorbi numai de una din ele.

O ceată de țigani în România. este o admirabilă evocare a vieții nomade pe care țigani o duc la noi.

În depărtare pictorul a pus satul... pe care îl părăsesc sătrarii. Satul rămâne pierdut în aurul soarelui, iar ceata înaintea, fericită spre necunoscut:

Artistul a prins admirabil de bine dorul de necunoscut al țiganilor și, poetizându-l, ne-a dat o minunată pânză, care va rămânea și va ilustra paginile istoriei picturii românești. Tabloul acesta consacră mare pictor pe d. Stoenescu și îl așează printre urmașii direcți ai lui Aman și Grigorescu.

Suspensorii, bandage și ochelari

Mașini de tuns, brice, foarfeci, ochiane, zwickeri, ochelari, baro- și termometre, suspensorii, aparate de inhalat, totfelul de specialități de gumă elastică, PRINTEMPS cel mai perfect prezervativ femeiesc cu 4 cor., se poate căpăta exclusiv numai la firma:

Dobos Sámuel

din Temesvár-Józsefváros,
(Timișoara-Josefin)

Hunyadi és Miszits-u. sarkán.

momentul accidentului, n'a putut afla de moartea lui Cirri.

— **La fondul Dr. P. Șpan** pentru ajutoarea copiilor de Moți aplicați la meserii, al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ au mai dăruit: Ioan Manta jun., paroh (Gurariului) 5 cor., Sam. Petrașcu, măestru măsar (Paris) 1 cor., „Detunata“, institut de credit și economii (Bucium) 10 cor., Ioan Precup, contabil 3 coroane, I. Corcheș, proprietar (Bucium) 4 cor. și V. Tordășianu, prezident 10 bani. Starea fondului 649 cor. 18 bani.

— **Mulțumită publică.** O mare nenorocire a dat peste noi în ziua de prinderea postului a paștilor a. c. S'a iscat un foc mare în comuna Așel nimicind într'un moment două curți, focul a izbucnit noaptea fără a să ști de unde. Cu deosebire nouă celor subscriși în câteva ore ne-au prefăcut toate clădirile economice în cenușă. Am apelat la oamenii de bine, trimițând liste de subscriere până și la frații noștri din București, ca să contribuie cu puțin din prisosul lor pentru a ne ajutama.

Dee Dumnezeu ca contribuția lor să fie îndemn și la alții în cazuri grele, ca acel întâmplat nouă rămânându le numele lor cu litere de aur tipărit în sufletele noastre.

Cu deosebire li aducem mulțumită d-lui Nicolae Schiopu, casier la restaurantul gărei de nord din București, care a stăruit pe lângă prietini dănsului de au colectat și au adunat suma de jos.

Donatorii sunt următorii: N. Mircea 20 lei, I. Petcu 20 lei, Nicolae Schiopu 10 lei, George Țențu 1 leu 90 bani, Alexandru Noghiu 1 leu, Alexandru Rusu 1 leu, George Pălășan 1 leu, Nicolae Todorescu 50 bani, Ioan Rădulescu 40 bani, I. an B. Vlădescu 1 leu, Ioan Brotea 1 leu, S. Cistofor 1 leu, Andrei Adrian 1 leu, C. Stănescu 50 bani, A. Calgiu 20 bani, Ioan Micu 50 bani, Ioan Lazar 1 leu, Spungescu 50 bani, N. Pascu 50 bani, I. Romano 40 bani, I. Rampă 50 bani, C. Portar 20 bani, Ioan Brotea 1 leu, G. Gheorghescu 1 leu, Dumitru Pirean 50 bani, Iancu Spiltes 30 bani, N. Dragomir 20 bani, I. Scărlătescu 25 bani, D. Pălășanu 1 leu, N. Mircea Hora 50 bani, Gh. Todor 50 bani, Pană Ionescu 50 bani, I. Donescu 50 bani, Familia I. Făgărășanu 1 leu, A. Niculescu 50 bani, N. Ionescu 20 bani, M. Soncă 20 bani, C. Statescu 50 bani, N. Bucur 50 bani, I. Lungu 50 bani, T. Cornea 50 bani, N. Pălășan 50 bani, N. Muroi 1 leu, Goran 50 bani, Andrescu 50 bani, Luca Popescu 50 bani, Tanase Urs 6 lei, Ana T. Urs 4 lei, D. Stanciu 5 lei, Nicolae Stănilă 1 leu.

Așel, 26 Mai st. n., Ioan Popoviciu, inv. în Mercheasa, Nicolae Popoviciu.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială.

Duminecă, 4 Iunie.

Hunedoara Petrecere cu joc organizată de Reuniunea femeilor române în pavilionul de vară a hotelului »Strauss«. Inceputul la orele 7 seara

ECONOMIE.

Drojdiile. Fabricile de bere produc în Germania vre-o 70 de milioane kgr. de drojdie pe an.

După cercetările lui Delbrück drojdia uscată se poate întrebuița cu folos în hrana animalelor și chiar a oamenilor. Se păstrează și foarte bine. Drojdia de bere uscată cuprinde 6.9 la

sută apă, 53.4 albuminoide și dă 452 calorii la 100 de grame.

Carnea de vacă are 72.2 la sută apă, 21 la sută albumină și dă 137 calorii la 100 gr. Deci un klgr. de drojdie de bere uscată dă căldură cât 3300 gr. de carne.

Voelt și Baudrexel a găsit că 87.2 la sută din azotul drojdiei se poate asimila și ca 100 gr. de această substanță cuprind 45.50 la sută albumină.

Animalelor hrănite cu drojdie le-a mers bine.

Oamenii înlocuind o parte din carne prin drojdie uscată n'au simțit nici un neajuns.

Congres regnicolar al institutelor de bani din Ungaria. La inițiativa Asociațiunii regnicolare a institutelor de bani ungare s'a ținut la 20 crt. în Budapesta un congres al institutelor financiare din patrie, în care s'au discutat chestiuni și s'au votat rezoluțiuni, dintre cari — unele mai ales — sunt de interes și pentru noi. S'a discutat chestiunea noiei bănci agrare ce este a se înființa cu sprijinul guvernului despre care vorbim și noi mai pe larg la alt loc al Nrului nostru de azi. Rezoluțiunea primită cu unanimitate de congres în această afacere cuprinde pe scurt următoarele: congresul vede în fondarea cu sprijinul guvernului a noiei bănci agrare un amestec în cercul de afaceri firesc al băncilor, care face ca concurența cinstită să devină nu numai neegală, dar chiar imposibilă. Astfel congresul ia poziție față cu orice fondare nouă de felul celei amintite, care sub pretextul altruizmului favorizează pe câțiva în detrimentul mulțimei covârșitoare. Congresul cere ca aceleași favoruri cari se vor da băncii înființându se dea în condițiuni egale și oricărui institut de bani existent.

Este interesant a se ști aici, că acest congres în ce caz ar admite totuș dreptul la viață a noiei bănci agrare? Se zice în aceiași rezoluție, că numai în acel caz s'ar putea aproba fondarea în chestiune, când noua bancă ar sta exclusiv în serviciul unui anumit punct de vedere național mai înalt și și-ar îndrepta activitatea numai acolo unde băncile existente numai cu greu sau chiar le-ar fi imposibil a îndeplini asemenea servicii.

Știm noi bine, că ce însemnează aceasta!

Un alt referent a vorbit despre uniformizarea bilanțurilor în scopul încunjurării pozițiilor ascunse și nesigure din bilanțurile ajunse la publicare. Să se aplice aceleași norme părților de avere, la numiri și la tehnica alcătuirii bilanțurilor.

Un al treilea protestează — și congresul îl aprobă — contra uzului ilegal de a exclude instituturile de bani ca persoane juridice dela exerciarea vreunui drept în administrația comunelor, la carl aparțin. Aceasta se face pe baza unei deciziuni a judecătoriei administrative în înțelesul că la persoane juridice numai darea după pământurile și casele, pe cari acelea le posed pe teritoriul respectivei comune și aruncurile generale după venitele acestor realități se consideră. Această deciziune stă în contradicție cu articolul de lege XXII din 1886 paragr. 32 care nu face deosebire între aceia cari plătesc mai multă dare ori de ce natură ar fi aceasta.

În fine vorbește Dr. Hantos Elamér cunoscutul deputat și directorul Asociațiunii regnicolare a institutelor de bani despre reforma dărilor la bănci. „Rev. Ec.“

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei din Arad, se pot căpăta

propise (corecte)

de examen.

100 bucăți Cor. 1.20 + 20 fil. porto postal.

Tot aici se pot comanda și cărți pentru premii școlare cu rabat cuvenit.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna“ institut tipografie, Nichin și t. u.

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

REISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

Dr. B. BASIOTA medic
specialist în morburii femelești.
Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiuni între orele 8 - 10 a. m. 3 - 5 p. m.

C. Roth

fabrică de salamă și cârnățarii
Sibiu—Nagyszeben, Reispereg. 8.

Recomandă:

Slănină albă afumată
à klgr. fl. —85

Salamă foarte fină
à klgr. fl. 1.90

La cumpărare de 50
klgr., à klgr. fl. 1.80

Serviciu prompt.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

„ specialist pentru dinți artificiali fără pod în
CLUJ-KOLOZSVÁR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plăire în rate pelângă garanță de 10 ani

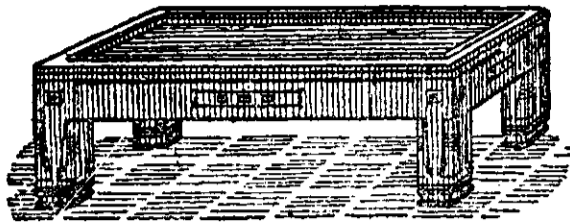
Dentist in Cluj.

Salon de haine bărbătești
J. Schneider, Sibiu
 Hermannsplatz 8, etagiul I.
 Palatul Habermann. (Nagyszeben).

— Premiat la expoziție cu medale de aur. —

H. PÁLLÁN succesor
Styászni József
 prima fabrică ardeleană de billarde și timplărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
 La cerere trimite instalatorul de biliarde și în
 provincie. — Ține mare asortiment de biliarde
 noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
 la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu aburi, în **ALBA-IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u.** (îngă biserica călug).
 Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și vopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Krämer Károly
 strungar
Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efeptuire și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.
 Ține în depozit în abundență mare totfelul de articole pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.
 Comandele din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.
 Obiectecte admirabile.

Crocsé Ferencz

proprietarul unei mine de peatră din **Gödemesterháza.**
Atelier de pietrărie și monumente
în Marosvásárhely, Kalvária-u. 6.

Are în depozit monumente sepulcrale din marmor, granit și sienit, dela cele mai simple până la cele mai somptuoase, pregătește de asemenea orice lucrări pentru edificii și cavouri familiare.
 Prețuri ieftine și serviciu prompt.
 Planurile se execută gratuit.
 Atelier modern.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
 tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
 (Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. **Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.**

Leo Tolstoi.

26

RĂSBOIU ȘI PACE

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Ce vorbe frumoase ai grăit! îi șopti la ureche Julia care suspină. Sonia, prinsă de un tremur nervos, îl ascultase îmbujorată la chip, în vreme ce Pierre aproba discursul colonelului:
 — Așa-mi place și mie!
 — Ești un adevărat husar, tinere, strigă colonelul izbând încă odată cu pumnul în masă.
 — Ei! ei! ce e șgomotul ăsta? — strigă Maria Dimitrievna din capul cel-lalt al mesei. Ce sunt loviturile astea în masă? Faci ca și cum ai izbi în francezi, colonele!
 — Spun adevărul! răspuse husarul.
 — Vorbim de război, strigă contele; știi d-ta, Maria Dimitrievna, că am un fiu care pleacă la luptă?
 — Și eu am patru fii în armată și nu mă plâng: în voia lui Dumnezeu. Poți muri pe vatră, și să ieși teafăr din război, urmă Maria Dimitrievna, cu vocea ei răsunătoare...
 Și convorbirea se localizează din nou între femei deoparte și între bărbați de alta.
 — Eu zic că n'ai să întrebi, șopti Natașa fratele ei cel mic; n'ai să întrebi, nu!
 — Și eu spun că am să întreb, răspuse Natașa...
 Și cu obrații îmbujorați, plină de o îndrăzneală nouă și hotărâtă ea se ridică pe jumătate și invitându-l pe Pierre cu privirea să bage de seamă:

— Mamă! strigă ea cu vocea-i de copil, proaspătă și sonoră.
 — Ce vrei? întrebă contesa speriată.
 Ea bănuia o ștrengărie după expresia feței copilului ei și o amenință pe Natașa cu degetul, încrunțată și severă.
 Discuțiile încetară.
 — Mamă ce avem ca desert? întrebă fără șovăire Natașa.
 Maică-sa încerca în van s'o oprească.
 — Cazacule! strigă Maria Dimitrievna, ameuințându-o și ea cu degetul.
 Comesenii se priveau între dânsii. Bătrînii nu știau ce să zică despre incident.
 — Mamă, ce avem ca desert? repetă cu veselie Natașa, sigură că nimeni nu e serios supărat pe dânsa. Sonia și grosul Pierre pufneau de ris.
 — Ei, vezi c'am întreat? șopti Natașa frățiorului ei și lui Pierre pe care-l privi din nou.
 — Inghetată, dar tu n'ai să capeti nimic, spuse Maria Dimitrievna.
 Natașa, văzând că n'are să se teamă nici de aceasta, se adresă ei cu hotărîre.
 — Ce fel de inghetată? Că nu-mi place inghetata de vanilie...
 — Dar inghetata de morcovi îți place?
 — Nu, nu, ce fel de inghetată, Maria Dimitrievna, ce fel de inghetată? Vreau să știu! strigă ea din ce în ce mai tare.
 Contesa și toți oamenii isbucniră în ris. Ei nu rîdeau de răspunsul Mariei Dimitrievna ci de îndrăzneala și de dibăcia acestei fetițe, care avea curajul să reziste chiar temutei și respectatei femei.
 Natașa se liniști abea când i-se spuse că la desert se va servi inghetată de ananas. După aceia se turnă

șampanie; muzica începu să cânte din nou; contele și contesa se îmbrățișară, comesenii se ridicară să-i felicite și să ciocnească cu ei, cu vecinii și copii lor. În sfârșit servitorii traseră scaunele la o parte și comesenii, roșii de mâncare și de băutură trecură din sufragerie în salon, în aceeași ordine în care intraseră.

XX.

Mesele de joc erau pregătite; partidele de boston se organizară și mosafirii trecură în saloane și în bibliotecă. Contele privea un joc de cărți pe care-l așezase în formă de evantaliu în fața sa. Era ceasul obișnuit al siestei sale; de aceia făcea tot posibilul ca să învingă somnul care-l stăpânea. El rîdea la orice prilej. Tinerii, adunați de stăpâna casei, se grupară în jurul pianului și al harpei. Julia, după insistențele tuturor, cântă pe harpă o bucată cu variațiuni, apoi se apropie din nou de tovarășii ei, ca să roage pe Natașa și pe Nicolae, al căror talent muzical îl cunoșteau cu toții, ca să cânte ceva. Natașa, cu toate că era mândră că o consideră lumea ca pe o domnișoară mare, era foarte intimidată.

— Ce să cântăm? întrebă ea.
 — La Source, răspuse Nicolae.
 — Ei bine, să începem. Boris, vino încoace. Unde e Sonia?

(Va urma).

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la >Librăria Tribunei<.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 6654.

19 Aprilie 1911.

Publicațiune.

A 2-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1910, împrumutul de Lei 128,000,000 se va efectua în ziua de **19 Maiu / 1 Iunie 1911**, ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de Lei 691.000 în proporția următoare:

24 titluri de câte 5.000 Lei	120.000
77 » » » 2.500 »	192.500
176 » » » 1.000 »	176.000
405 » » » 500 »	202.500

682 titluri pentru o valoare nominală de Lei 691.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboșală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onoratul public că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că adresa firmei a cetit-o în „Tribuna”.

Invenție Nouă.

Invenție Nouă.

Moară de oșel

pentru întrebuițare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă garanță și se capătă numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane

Face aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu, de mânat cu puterea ori cu mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe la

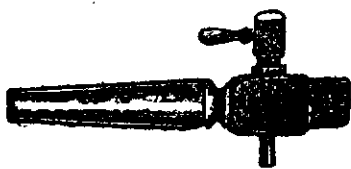
Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparat mașini în Nagyvárad, Villanytelep mellett.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puteri de mașini în

Brașov, Strada Lungă No 27.

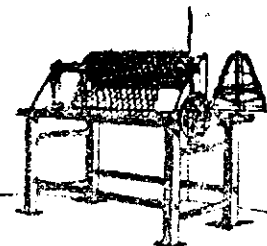

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buși, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și popicărie precum și toffelul de picioare pentru masă, pelângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a douaoră li-se dă rabat.
— Lucrări de ornament. —

: Abonați și răspândiți :
— în toate părțile —

„TRIBUNA“

cereți în toate hotelurile
cafenelele și ospătăriile.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de :

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente în

H.-M.-Vásárhely, VI. Ferencz-utca

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comorele, singuraticii: singurii pot face săparea cu instrumentele sale.

PRIMLUCRĂTOR MIJLOCEȘTE.

Recomandă și mașini pentru împletitul de sârmă.

Catalog de prețuri gratuit și franco.
PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII.

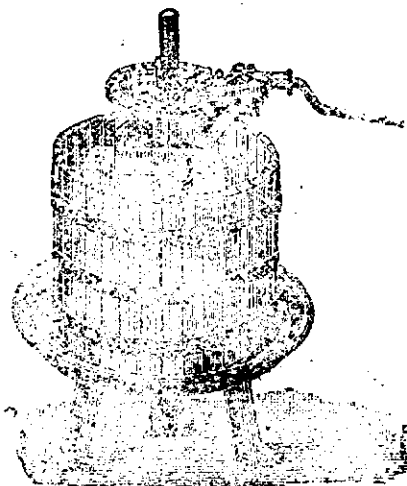
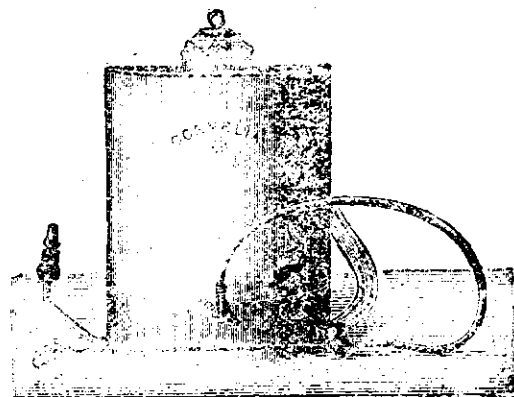
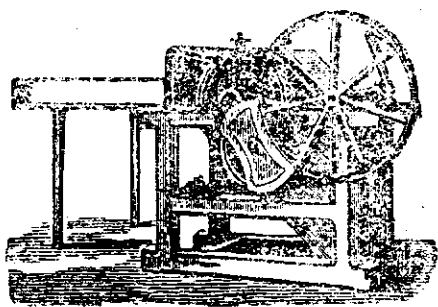
Frații Burza

Nr. telefonului 601.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. Casa proprie

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și mașini agricole cu prețurile cele mai moderate și cu platire în rate.

ntortoull

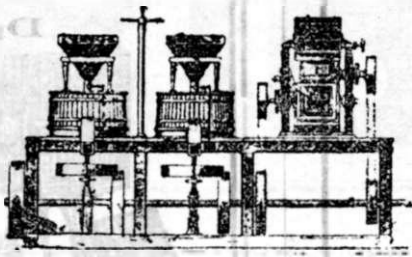
Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea con tractului mergem la fața locului pe speșele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. — Catalog trimitem gratuit.

In atenția cumpărătorilor de mobile

le recomand magazinul meu din Arad, strada Fejsze No 6 unde țin în depozit: aranjamentele cele mai moderne, pentru dormitoare, sufragerii și saloane cu prețuri moderate. Primesc comande în atelier conform cerințelor preliminare și mustrelor ce le servesc publicului. — Condițiile cele mai favorabile.

Cu stimă:

Csatlós András,
măsar și dulgher.

Ofere

motoare cu benzin și olei brut, locomobile motoare absorbitoare de gazuri. Mașini motoare cu benzin automobile pentru arat și îmblătit. Primesc totfelul de montări pentru mașini, mașini cu aburi, stabilimente industriale și încălzirea cu aburi, precum și executarea a totfelul de aliaje de fier și metale

montarea deplină a morilor

precum și reparări în bransa aceasta.

Garanță deplină, serviciu prompt, prețuri ieftine.

HALÁSZ P. JÁNOS

atelier pentru bandage chirurgicale

BUDAPEST IX, Üllői u. 5

unde se află cu prețurile cele mai convenabile și brevetate

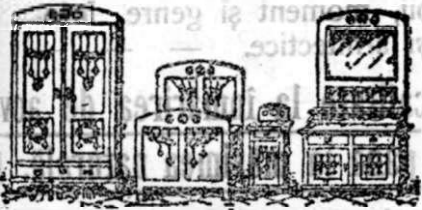
Suspensorii, bandage pentru burtă, picioare și mâni artificiale, ciorapi de cauciuc, benzi pentru îndreptarea staturii (gradehalter), mașini pentru umblat și sprijinit, precum și tot felul de articole necesare pentru îngrijirea bolnavilor, preparative de fabricație engleză și americană, irigatoare și injectoare. — — —

Grijiți de adresă.

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u.18.

Execută după planuri proprii sau străine

mobile

pentru dormitoare, prânzitoare și saloane precum și aranjamente pentru cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

RELITSCH JÁNOS,

atelier de Instrumente muzicale în **Versecz** Kudrici-ut 5, colțul străzii Deák Ferenc.

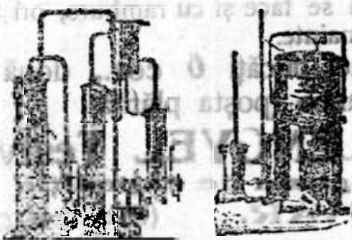

Recomandă în atenția onoratului public din loc și jur, magazinul său de instrumente muzicale provăzut cu puteri de prima forță unde se află, viori, tamburine, armonice, gramofone, tobe, celine, triângule, oboe, flaute, clarine, goanre, etc. cari toate se pregătesc și se repară pe lângă prețuri moderate.

Instrumente vechi se primesc pelângă prețurile cele mai mari posibile. Comandele se efectuează prompt.

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes, Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primesc spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri birturi, instituțiuni etc.

Vase de fier cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primesc și montarea și repararea fântânelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din material de prima calitate.

Milan Jorgovits

curelar, șelar și fabricant de geamantane în

Timișoara-Centru

Strada Jenőherczeg-u. 14.

(Lângă muzicantul Braun).

(Temesvár - Belváros).

Recomandă în atenția onor. public din localitate și jur, magazinul său bogat asortat în hamuri și tot ce e de lipsă la călărit, apoi geamantane și geante de diferite calități.

Mai departe recomandă băturile, căpestrile și biciurile în cel mai favorabil preț. — Reparările se fac repede și la timpul cerut. — Comandele se execută prompt.

Nagy József, sculptor.

Fabrică cu instalații electrice de ori-ce mobile din marmor, grănit, sienit și marmor de labrador în

Brașov—Brassó.

Primesc spre efectuare orice lucrări de sculptură, precum și pietrii sepulcrale, monumente, mauzolee din orice fel de piatră. Comandele se execută grabnic și conștiințios.

Inginer

Eugen Tilea

birou tehnic

București, Calea Victoriei No 27.

EXECUTĂ:

Proiectarea și construirea de vile, școli și ori-ce alte clădiri în stil românesc și modern.

Construirea în beton armat.

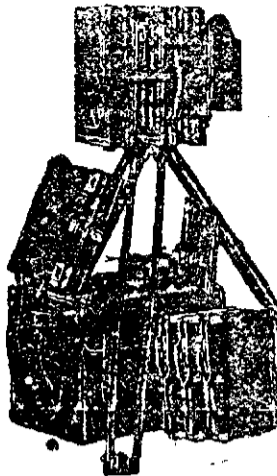
Alimentări cu apă și canalizări de orașe etc.

Construcțiuni de magazini de cereale ș. a.

IULIUS TEUTSCH

Droguerie „La soare“ în

Brașov, Strada Claustrului 11

Mare alegere în ceaiuri fine cele mai bune rumuri, prăjituri pentru ceai, cognac, cafea naturală și prăjită precum și esențe franțuzești și germane. Parfumerie, articole de toaletă, bandaje, desinfectorii, calii chimice, și vâpseli.

Mare depozit în

aparate de fotografiat și articole necesare.

Cărți ilustrate cu vederi, ș. a.

Atelierul de fotografiat

MUSCHALEK

Brașov, Strada Porței No 27 (lângă Fleischer)

Atelier pentru fotografii artistice, tablouri, grupuri, de copii, moment și genre, fotografii sportive și arhitectice.

Executare de prima calitate la înmărirea de acvarel, pastel, și platinotipie până la mărimea naturală.

Fotografări afară de atelier și pe orice timp. Comandele se efeptuiesc repede și prompt.

Numai e lipsă

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al piaptânului. Fiecare econom poate comanda pe o carte postală pe seama familiei

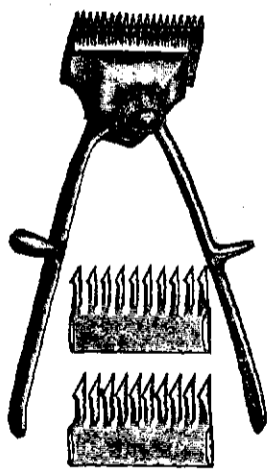
Mașina de tăiat părul Solingen

pregătită din cel mai bun oțel. Foarfecile mașinilor noastre nichelate sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și astfel să și expedează, alăturându-se la o mașină și un piaptân de tăiat de 5 și 10^m un feder în rezervă, și olei de uns.

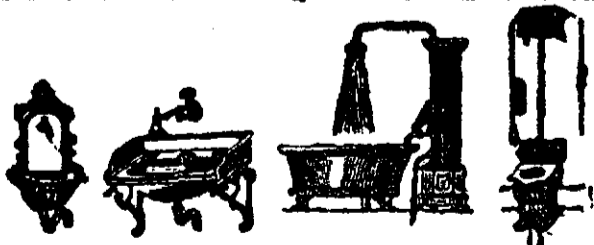
Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițându-se banii înainte.

Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți se trimit franco (poșta plătită).

Frații LENGYEL Testvérek
magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

Apa-ducte.

Cel ce doarec apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. 1.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școle. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase finerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuite. Se angajează pe anul întreg pentru finerea în bună rânduială a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanță de 3 ani. —

S'a deschis

Filiala fabricii de
ghete anatomice Moskovit
în Arad, Piața Libertății No 18.

Prețuri
fixate
egal:

10 Cor.
13 »
17 »
22 »

Prețuri
fixate
egal:

10 Cor.
13 »
17 »
22 »

Prețuri egale.

Prețuri fixate